

Motion till riksdagen 2007/08:U319

av Rosita Runegrund och Lars Lindén (kd)

Resultatredovisning av svenskt bistånd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ställa tydliga krav på resultat när bistånd ges.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Globalt Ansvar, en avdelning på UD.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att ta till vara folkrörelsernas erfarenheter och kompetens.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sida årligen bör redovisa biståndets resultat på ett lätt-tillgängligt sätt.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i enlighet med svensk politik för global utveckling (PGU) bör spårbara konsekvensanalyser av olika politikområden göras utifrån PGU:s rättighets- och fattigdomsperspektiv.

Motivering

Att utrota fattigdomen och säkra fattiga människors möjligheter att själva lyfta sig ur fattigdom är en av vår tids stora utmaningar. Ungefär en miljard människor lever runtom i världen i fattigdom, merparten av dem är kvinnor.

Stora framsteg har gjorts för att uppnå FN:s millenniemål som bland annat syftar till en halvering av andelen fattiga människor som lever på mindre än en dollar om dagen. Samtidigt återstår mycket för att säkra människors välfärd, flera av millenniemålen kommer inte att uppnås i flera av länderna. Minst framsteg har gjorts i Afrika söder om Sahara vad gäller att halvera andelen människor som lever på mindre än en dollar om dagen. Samtidigt har

Fel! Okänt namn på

framgångar gjorts för att öka andelen barn som går i skolan, mycket tack vare biståndet.

I många fattiga länder har svenskt näringsliv etablerat sig eller skaffat sig underleverantörer. Flera av dessa svenska företag tar i dessa länder ett större och större etiskt och socialt ansvar bl.a. p.g.a. att konsumenterna i västvärlden ställer större och större krav på att produkter som man köper ska ha tillverkats under acceptabla etiska och sociala villkor.

Lönerna höjs så att det ska gå att leva på lönen. Barnarbete förbjuds. Arbetstiderna regleras. Man ser till att fackföreningar kan bildas. Arbetsmiljön förbättras. Inhemska företag, i samma områden som dessa svenska företag, påverkas att följa efter, om de ska få några att vilja arbeta för dem. De inhemska företagen bildar tillsammans med svenska och andra utländska företag nätverk som exempelvis Corporate Social Responsibility-nätverk. I dessa nätverk sker en mycket nyttig förbättring av det etiska och sociala ansvar som är en självklarhet i väst. Dessa etikhöjande insatser är många gånger mer betydande för landets utveckling än vad det traditionella biståndet åstadkommer. Det är viktigt att biståndet blir ett komplement till vad näringslivet här åstadkommer. Biståndet kan i dessa områden då mer inrikta sig på förslagsvis demokratiutveckling och utbildning.

Näringslivets stora betydelse i vissa delar av tredje världen, för att höja levnadsstandard och förbättra arbetsmiljö och närmiljö, när de agerar utifrån CSR-kriterierna eller de liknande kriterier som FN:s Global Compact fastställt, är utan tvekan mycket viktig.

Då borde man på UD ta ansvar för att uppmuntra fler svenska företag att agera mer etiskt och socialt medvetet, då resultatet av detta är så påtagligt gott. Detta sker inte idag, utan snarare så minskar man resurserna på UD:s avdelning Globalt Ansvar

(FN:s Global Compacts svenska organisation). Även CSR-nätverken kan i vissa områden stödjas av svenska biståndsmedel.

Biståndet kan ge fattiga människor verktyg att med egen initiativkraft lyfta sig ur fattigdom.

Biståndet är som effektivast när det stärker lokal kapacitet att definiera behov och åtgärder och när det bejakar demokrati och mänskliga rättigheter samt jämställdhet mellan män och kvinnor. Krav på redovisning och resultat är av största vikt. Samtidigt måste fattiga människor och länder själva få utrymme att forma de verktyg och den politik som passar den lokala kontexten bäst för att kunna uppnå resultaten. Ett modernt bistånd bör i större utsträckning ställa krav på resultat, med regelbundna utvärderingar, snarare än att ställa detaljerade krav på fattiga länder och människor som förhindrar demokratiska beslut och initiativkraft i mottagarländer. Det lokala ägarskapet av politiken är centralt.

Bistånd är ofta komplicerat. För att säkra effektiviteten behövs en bred utrikespolitisk diskussion om biståndets effektivitet där olika grupper kan bistå med kompetens. Folkrörelser utgör en viktig resurs genom kritisk granskning av politiken både i Sverige och i utvecklingsländer. I Sverige kan folkrorelser bidra med konkreta erfarenheter från utvecklingsländer genom deras vida kontaktnät.

Fel! Okänt namn på

Biståndet är samtidigt endast en liten del av Sverige politik för global utveckling (PGU) som ska genomsyra all politik. En rättvis handel är en förutsättning för att minska fattigdomen. Det är av största vikt att analysera alla politikområden utifrån deras inverkan på målsättningarna med PGU, speciellt att hitta metoder för att analysera politiken utifrån ett fattigdoms- och rättighetsperspektiv.

Sveriges regering har beslutat att prioritera en effektivisering av biståndet. Ytterligare förtydliganden och steg kan tas för att säkra effektiviteten och bidra till fattigdomsbekämpning och till att stärka demokrati och lokalt ägarskap av politiken.

Sverige bör ställa tydliga krav på resultat när bistånd ges. Resultaten bör utgå från fattiga människors behov. Fattiga människor och länder bör i större utsträckning ges möjlighet att själva definiera bästa sättet att nå resultaten. Den detaljstyrning av politiken som givarländer fortfarande gör genom Världsbanken och Internationella valutafonden riskerar underminera det lokala ägarskapet och bör ersättas av en effektivare målstyrning och krav som stärker demokratiska processer i mottagarländerna.

För att säkra en bred diskussion om biståndets effektivitet bör regeringen i högre grad stödja och ta till vara folkrörelsernas erfarenheter och kompetens. Svenska folkrörelser kan bistå med konkreta erfarenheter från samarbetsländer, vilket stärker möjligheterna att fatta välgrundade politiska beslut. Svenska folkrörelser fyller också en viktig funktion för att sprida information och kunskap om fattiga människors levnadsvillkor och biståndets möjligheter, och att skapa engagemang bland privatpersoner i Sverige. I samarbetsländerna kanaliseras folkrörelserns stöd till lokala krafter som på ett effektivt sätt kan arbeta för demokrati och mänskliga rättigheter. Anslaget till enskilda organisationer har minskat i 2008 års budget, men bör snarare öka utifrån den roll enskilda organisationer fyller för att bidra till ett effektivt bistånd.

Regeringen bör ge instruktioner till Sida att årligen redovisa biståndets resultat på ett lättillgängligt sätt för att skapa bättre möjligheter att dra lärdomar av insatser och att främja en öppen debatt om biståndets effektivitet i Sverige.

All svensk politik ska enligt svensk politik för global utveckling (PGU) genomsyras av fattiga människors behov och ett rättighetsperspektiv, ej bara biståndet. Resultatanalyser av olika politikområden bör göras, däribland handelspolitiken, för att säkra att biståndets insatser och effektivisering stärks av övriga politikområden.

Stockholm den 4 oktober 2007

Rosita Runegrund (kd)

Lars Lindén (kd)